

Mirosław Gwiazdowicz

Implementacja przepisów unijnych w zakresie zmniejszenia ilości odpadów powstających z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych¹

Implementation of EU legislation on the reduction of waste from single-use plastic products

The presented bill of amendment transposes the provisions of Directive 2019/904 of the European Parliament and of the Council (EU) on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment into the Polish legal order. It provides for a ban on the marketing of single-use plastic products. Traders will be required to ensure the availability of reusable packaging or alternative packaging to single-use plastic products. It also introduces a number of requirements to be met by businesses marketing certain types of single-use plastic products. The author considers the proposed solutions to be reasonable and correct.

Keywords: bill, environmental protection, waste

Omawiany projekt nowelizacji stanowi transpozycję do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko. Przewidziano w nim zakaz wprowadzania do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Przedsiębiorcy będą zobowiązani zapewnić dostępność opakowań wielokrotnego użytku lub opakowań alternatywnych do produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Sformułowano też liczne wymogi do spełnienia przez przedsiębiorców wprowadzających do obrotu określone rodzaje produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Autor uznał proponowane rozwiązania za zasadne i poprawne.

Słowa kluczowe: projekt ustawy, ochrona środowiska, odpady

Ekspert ds. systemu gospodarczego Biura Analiz Sejmowych ■
Kancelaria Sejmu, Biuro Analiz Sejmowych, Wydział Analiz Społecznych i Ekonomicznych,
Zespół Studiów Ekonomicznych, WARSZAWA, POLSKA ■
miroslaw.gwiazdowicz@sejm.gov.pl ■ <https://orcid.org/0000-0002-2597-9994>

Zakres przedmiotowy ustawy

Przedmiotem analizy jest rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw.

¹ *Ocena skutków regulacji zawartych w rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3009) sporządzona 23 lutego 2023 r. na zlecenie Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu; BAS-WASiE-220/23.*

Projektowana nowelizacja obejmuje zmiany w następujących ustawach:

- ustawie z 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej, t.j. Dz.U. 2020, poz. 1903, ze zm.,
- ustawie z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, t.j. Dz.U. 2022, poz. 2519, ze zm.,
- ustawie z 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej, t.j. Dz.U. 2020, poz. 1706,
- ustawie z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, t.j. Dz.U. 2022, poz. 2556, ze zm.,
- ustawie z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, t.j. Dz.U. 2022, poz. 699, ze zm.,
- ustawie z 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, t.j. Dz.U. 2023, poz. 160,
- ustawie z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, t.j. Dz.U. 2022, poz. 2625, ze zm.,
- ustawie z 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1549.

Głównym celem proponowanych zmian jest wprowadzenie do polskiego prawa postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko (Dz.Urz. UE L 155 z 12 czerwca 2019 r., s. 1; dalej: dyrektywa 2019/904). Przewiduje ona ograniczenia w stosowaniu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, produktów wykonanych z oksydegradowalnych tworzyw sztucznych oraz narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne. Najistotniejsze zmiany zaproponowano w ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i w ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (zostały one omówione poniżej). Zmiany w pozostałych ustawach mają głównie charakter porządkujący i wynikają z potrzeby uzupełnienia lub dostosowania ich przepisów do wymogów dyrektywy 2019/904.

Najważniejsze zmiany w ustawie o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej

- Poszerzenie zakresu ustawy o produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oraz wprowadzenie nowych pojęć i ich definicji, takich jak np. oksydegradowalne tworzywa sztuczne, produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, narzędzia połowowe, tworzywo sztuczne, tworzywo sztuczne ulegające biodegradacji.
- Wprowadzenie obowiązku pobrania opłaty od osób nabywających produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w załączniku nr 6 do ustawy będące opakowaniami lub napoje lub żywność pakowane w te produkty przez sprzedawcę. Obowiązek ten spoczywać będzie na przedsiębiorcach prowadzących jednostkę handlu detalicznego, jednostkę handlu hurtowego lub jed-

nostkę gastronomiczną (opłata nie jest pobierana, jeśli w jednostce są sprzedawane fabrycznie zapakowane produkty w opakowaniach). Przedsiębiorcy ci będą musieli również zapewnić dostępność opakowań wielokrotnego użytku lub opakowań alternatywnych do produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (tj. wytworzonych z materiałów innych niż tworzywa sztuczne). Obowiązek zapewnienia alternatywnych opakowań wejdzie w życie od dnia 1 stycznia 2024 r. Przedsiębiorcy zobowiązani do pobrania opłaty powinni prowadzić również ewidencję liczby nabytych i wydanych nabywcom końcowym (odpłatnie lub nieodpłatnie) produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oraz składać odpowiednie sprawozdania (zgodnie z wymogami określonymi w art. 73 ustawy o odpadach).

- Maksymalną stawkę opłaty ustalono w wysokości 1 zł za sztukę produktu jednorazowego użytku, niemniej rzeczywista wysokość opłaty określona zostanie w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw klimatu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów związanych z pobieraniem opłaty przez jednostki handlowe i gastronomiczne został powierzony Inspekcji Handlowej. Opłata będzie wnoszona na odrębny rachunek bankowy marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce jej pobrania, który następnie wpływy z opłaty przekaże na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: Narodowy Fundusz). Przy czym 5% tych wpływów stanowić będzie dochód budżetu samorządu województwa z przeznaczeniem na koszty obsługi administracyjnej systemu poboru opłat.
- W ustawie przewidziano zakaz wprowadzania do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (wymienionych w załączniku nr 7; to między innymi patyczki higieniczne, widelce, noże, łyżki, pałeczki, talerze, słomki, mieszadełka do napojów) oraz wyrobów wykonanych z oksydegradowalnych tworzyw sztucznych. Jeśli jednak produkty te zostały wprowadzone do obrotu przed dniem wejścia w życie ustawy, będą mogły być sprzedawane do czasu wyczerpania zapasów.
- Przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w załączniku nr 8 (lista obejmuje podpaski higieniczne, tampony oraz aplikatory do tamponów, chusteczki nawilżane, wyroby tytoniowe z filtrami zawierającymi tworzywa sztuczne i filtry zawierające tworzywa sztuczne oraz kubki na napoje) będą zobowiązani do umieszczenia na opakowaniach tych produktów lub na samych produktach odpowiedniego oznakowania zgodnie z wzorami określonymi w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2020/2151².

² Rozporządzenie wykonawcze Komisji Europejskiej (UE) 2020/2151 z 18 grudnia 2020 r. ustanawiające zasady dotyczące zharmonizowanych specyfikacji w odniesieniu do oznakowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wy-

- Przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w załączniku nr 9 będą zobowiązani do ponoszenia corocznej opłaty na pokrycie kosztów uprzątnięcia oraz transportu i przetwarzania odpadów powstałych z produktów tego samego rodzaju jak produkty, które wprowadzili do obrotu. W przypadku niektórych z tych produktów (takich jak np. pojemniki na żywność, w tym pojemniki na żywność typu *fast food* lub na inne posiłki gotowe do bezpośredniego spożycia, kubki na napoje, w tym ich pokrywki i wieczka, lekkie plastikowe torby na zakupy) opłaty przeznaczone będą na pokrycie kosztów zbierania odpadów powstałych z produktów tego samego rodzaju jak te, które wprowadzili do obrotu, pozostawionych w publicznych systemach zbierania odpadów, w tym na pokrycie kosztów utworzenia i utrzymania tych systemów, transportu tych odpadów i ich przetwarzania. Opłata obliczana będzie jako iloczyn stawki opłaty określonej w rozporządzeniu ministra oraz odpowiednio masy albo liczby tych produktów wprowadzonych do obrotu w danym roku kalendarzowym. Środki pochodzące z opłaty będą przekazywane na rachunek bankowy właściwego marszałka województwa, który z kolei przekaże je na rachunek Narodowego Funduszu z przeznaczeniem na uprzątnięcie, zbieranie, transport oraz przetwarzanie odpadów, a także utrzymanie publicznych systemów zbierania odpadów. Przedsiębiorcy ci będą zobowiązani do prowadzenia ewidencji i sporządzania sprawozdań.
- Przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne będą zobowiązani do finansowania kosztów selektywnego zbierania, transportu i przetwarzania narzędzi połowowych stanowiących odpady. Począwszy od roku 2024 będą oni również zobowiązani do osiągnięcia minimalnego – określonego w ustawie – rocznego poziomu zbierania tych odpadów do celów recyklingu. W roku 2024 poziom ten wyniesie 5% wagowo i będzie się stopniowo zwiększał aż do 30% w roku 2030 i w każdym kolejnym roku. W przypadku nieosiągnięcia wymaganych poziomów przedsiębiorcy będą obowiązani do ponoszenia opłaty produktowej.
- Na przedsiębiorcach wprowadzających do obrotu produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (takie jak wyroby tytoniowe z filtrami zawierającymi tworzywa sztuczne i filtry zawierające tworzywa sztuczne, chusteczki nawilżane, balony, lekkie plastikowe torby na zakupy, podpaski higieniczne) oraz narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne będzie spoczywał obowiązek finansowania publicznych kampanii edukacyjnych. Wysokość opłaty na ten cel oblicza się jako iloczyn stawki określonej w art. 11b ust. 7 ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (art. 1 pkt 11 projektu ustawy) oraz odpowiednio masy lub liczby sztuk produktów wprowadzonych do obrotu w roku kalendarzowym, którego dotyczy opłata.

---

mienionych w części D załącznika do dyrektywy 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, Dz.Urz. UE L 428 z 18 grudnia 2020 r., s. 57, ze zm.

Zmiany w ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

- Rozszerzono definicję publicznej kampanii edukacyjnej tak, aby odnosiła się również do produktów (opakowań) jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Wprowadzono też kategorię opakowań pod nazwą „opakowania na napoje”.
- Na przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje będących butelkami jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych o pojemności do trzech litrów nałożono obowiązek zapewnienia, aby opakowania te, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych, zawierały określony udział wagowy tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu (od 2025 r. powinien on wynieść co najmniej 25%, jeżeli głównym składnikiem tych opakowań jest politereftalan etylenu; a od 2030 r. powinien on wynieść co najmniej 30% – wy mógł ten dotyczy opakowań ze wszystkich rodzajów tworzyw sztucznych).
- Przedsiębiorcy wprowadzający produkty w jednorazowych opakowaniach na napoje będących pojemnikami z tworzyw sztucznych o pojemności do trzech litrów będą mogli wprowadzać do obrotu napoje w tych pojemnikach pod warunkiem, że ich zakrętka i wieczka wykonane z tworzyw sztucznych pozostaną przymocowane do tych pojemników podczas etapu zamierzonego użytkowania napoju. Obowiązek ten wejdzie w życie od 1 lipca 2024 r. Przedsiębiorcy ci będą ponadto zobowiązani do osiągnięcia rocznego poziomu selektywnego zbierania odpadów powstałych z tych opakowań w wysokości 77% od 2025 r. i 90% od 2029 r. Obowiązek ten będą mogli wypełnić samodzielnie albo za pośrednictwem organizacji odzysku opakowań.

Podmioty, na które oddziałuje akt

Przyjęcie projektu będzie miało wpływ na:

- wytwórców produktów z tworzyw sztucznych objętych proponowanymi przepisami, w tym wytwórców opakowań jednorazowych i innych jednorazowych wyrobów z tworzyw sztucznych,
- producentów biodegradowalnych tworzyw lub produktów z materiałów alternatywnych wobec tworzyw sztucznych, a także producentów produktów wielorazowego użytku,
- przedsiębiorców wprowadzających do obrotu opakowania i produkty w opakowaniach,
- gospodarstwa domowe – konsumentów nabywających produkty jednorazowe z tworzyw biodegradowalnych lub produkty wielorazowego użytku,
- producentów wyrobów tytoniowych z filtrami zawierającymi tworzywa sztuczne,
- rybaków (morskich) użytkujących narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne,

- wojewódzkie inspektoraty inspekcji handlowej przeprowadzające kontrole punktów sprzedaży produktów,
- wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska przeprowadzające kontrole realizacji przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z omawianej ustawy,
- marszałków województw prowadzących odrębne rachunki, na których gromadzone będą opłaty wnoszone przez przedsiębiorców,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej gromadzący otrzymane od marszałków środki z opłat, przekazywane następnie na dofinansowanie przedsięwzięć i zadań związanych z gospodarowaniem odpadami i zapobieganiem powstawaniu odpadów.

Celowość wprowadzenia aktu

Podstawowym celem projektowanej ustawy jest wypełnienie obowiązku transpozycji do polskiego prawa dyrektywy 2019/904, której termin upłynął 3 lipca 2021 r. Jednym z powodów opóźnienia – jak wyjaśniał na posiedzeniu Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Jacek Ozdoba, sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska i Klimatu – było oczekiwanie na wytyczne Komisji Europejskiej w sprawie niejasnego zakresu wymogów dyrektywy³. W opinii przedstawiciela rządu z tego powodu również kilka innych państw nie transponowało postanowień dyrektywy w przewidzianym czasie.

Proponowane przepisy są elementem wdrażanej w UE idei gospodarki o obiegu zamkniętym, zorientowanej na lepsze wykorzystanie surowców wtórnych i ograniczenie wytwarzania odpadów. Zarazem są one przejawem intensywnych w UE działań na rzecz zapobiegania zanieczyszczenia środowiska, szczególnie środowiska morskiego, odpadami z tworzyw sztucznych, w tym plastikowymi produktami jednorazowego użytku. Mając na uwadze te potrzeby, zaproponowana nowelizacja wydaje się celowa i uzasadniona.

Planowane środki (narzędzia i działania) realizacji celów

Z punktu widzenia zasad legislacji proponowana nowelizacja jest prawidłowym narzędziem realizacji przyjętych celów – przedstawionych wyżej działań nie można zrealizować inaczej niż w drodze ustawowej.

³ Zapis przebiegu posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 9 lutego 2023 r., <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/biuletyn.xsp?sknrn=OSZ-151>.

Ocena kosztów i korzyści

Skutki środowiskowe

Jednym z głównych celów unijnej dyrektywy, być może nawet najważniejszym, jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego odpadami z plastiku. Obserwowany od wielu lat problem zanieczyszczenia tymi odpadami dotyczy szczególnie środowiska morskiego, w którym obecność trudno rozkładalnego plastiku zaburza funkcjonowanie wrażliwych ekosystemów i zagraża organizmom morskim. Wprowadzane przepisy mają szansę wpłynąć na ograniczenie strumienia odpadów trafiających do środowiska, w tym do morza.

Skutki społeczno-ekonomiczne

Proponowane przepisy obejmą różne grupy podmiotów gospodarczych, przede wszystkim wytwórców produktów z tworzyw sztucznych, w tym szczególnie wytwórców opakowań jednorazowych i innych jednorazowych wyrobów z tworzyw sztucznych. Wpłyną też w jakimś stopniu na działalność przedsiębiorców wprowadzających do obrotu opakowania i produkty w opakowaniach, wytwórców wyrobów tytoniowych czy producentów produktów wielorazowego użytku. Skutki ustawy zapewne odczują też gospodarstwa domowe, czyli konsumenci nabywający produkty i opakowania z tworzyw sztucznych.

Zakaz wprowadzania do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, takich jak patyczki higieniczne, widelce, noże, łyżki, pałeczki, talerze, słomki, mieszadła do napojów, skutkować będzie koniecznością zastąpienia ich analogicznymi produktami wykonanymi z innych materiałów. Dla dotychczasowych producentów tych produktów oznacza to konieczność zmiany profilu produkcji czy przebranżowienie się. Trudno jednak oszacować skalę i koszty ich dostosowania się do nowych wymogów, zwłaszcza że od co najmniej trzech lat przepisy dyrektywy wprowadzające ten zakaz były znane i wielu producentów już się do nich dostosowało. Na rynku pojawiły się produkty jednorazowego użytku z materiałów alternatywnych. Istotne znaczenie dla tych producentów będzie mieć przepis zezwalający, aby produkty wprowadzone do obrotu przed dniem wejścia w życie ustawy mogły być sprzedawane do wyczerpania zapasów.

Przedstawione rozwiązania będą zapewne sprzyjać producentom produktów i opakowań wielorazowego użytku oraz opakowań z materiałów innych niż tworzywa sztuczne. Wzrośnie bowiem zapotrzebowanie na tego rodzaju produkty i opakowania. Przedsiębiorcy prowadzący jednostki handlu detalicznego czy jednostki gastronomiczne będą zobowiązani zapewnić w sprzedaży opakowania wielokrotnego użytku lub opakowania wytworzone z materiałów innych niż tworzywa sztuczne. Z kolei wymogi dotyczące recyklingu (np. zapewnienie określonego udziału wagowego tworzyw sztucznych z recyklingu w plastikowych butelkach na napoje od 2025 r. czy wymóg osiągnięcia już w 2024 r. minimalnego rocznego poziomu zbierania odpadów z narzędzi połowowych do recyklingu)

przyczynią się do poprawy selektywnej zbiórki i lepszego wykorzystania zawartych w odpadach surowców. Choć łatwo zauważyć, że czasu na przygotowanie się do spełnienia tych wymogów pozostało niewiele.

Wprowadzenie opłat od osób kupujących produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych będących opakowaniami lub napoje lub żywność pakowaną w te produkty (takich jak kubki na napoje czy pojemniki na żywność typu *fast food* lub na inne posiłki gotowe do bezpośredniego spożycia) ma z jednej strony zniechęcić konsumentów do nabywania takich produktów, z drugiej zapewnić środki na dofinansowanie systemu zagospodarowania odpadów. Ponieważ opłata będzie doliczona do ceny produktu, ostateczna jego cena będzie więc nieco wyższa. W ustawie ustalono maksymalną stawkę opłaty w wysokości 1 zł za sztukę produktu, niemniej jej rzeczywista wysokość, która zostanie określona w rozporządzeniu ministra, będzie zapewne niższa. Skutki finansowe dla konsumentów trudno więc uznać za dotkliwe. Wydaje się, że większe znaczenie mieć będzie konieczność zmiany dotychczasowych nawyków zakupowych, w tym np. częstszy wybór produktów i opakowań wielorazowego użytku. Temu celowi służą nałożone na przedsiębiorców zobowiązania dotyczące odpowiedniego oznakowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (wymienionych w załączniku nr 8) oraz prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych, informujących konsumentów o dostępności alternatywnych produktów wielokrotnego użytku, metodach gospodarowania odpadami powstałymi z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych czy dobrych praktykach w zakresie należytego gospodarowania odpadami.

Istotnym rozwiązaniem jest wdrożenie idei rozszerzonej odpowiedzialności producenta wobec przedsiębiorców, którzy wprowadzają do obrotu produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienione w załączniku nr 9. Zostali oni zobowiązani do ponoszenia odpowiedniej opłaty, ustalonej na podstawie stawki określonej w rozporządzeniu ministra i odpowiednio masy albo liczby produktów wprowadzonych do obrotu. Określone w ustawie maksymalne stawki opłaty wynoszą 0,20 zł za 1 kg oddzielnie dla każdego rodzaju wprowadzonego do obrotu produktu wymienionego w załączniku nr 9 sekcja I (np. kubki na napoje, w tym ich pokrywki i wieczka, lekkie plastikowe torby na zakupy, pojemniki na żywność, pojemniki na napoje o pojemności do trzech litrów) oraz 0,03 zł za sztukę produktu wymienionego w załączniku nr 9 sekcje II i III (chusteczki nawilżane, wyroby tytoniowe z filtrami zawierającymi tworzywa sztuczne). Ostatecznie stawki nie zostały jeszcze określone, biorąc więc pod uwagę stawki minimalne oraz maksymalne, projektodawcy oszacowali wielkość możliwych wpływów z opłat. Według ich szacunków wpływy z tytułu opłaty od pojemników na napoje o pojemności do trzech litrów mogą wynieść od 2 mln 250 tys. zł (dla minimalnej stawki opłaty) do 45 mln zł rocznie (dla maksymalnej stawki opłaty). Roczna opłata od kubków na napoje, z pokrywkami i wieczkami, może wynieść od 150 tys. zł (dla minimalnej stawki opłaty) do 3 mln zł (dla maksymalnej stawki opłaty).

Z wnoszonych przez przedsiębiorców corocznych opłat pokrywane będą koszty uprzątkowania oraz transportu i przetwarzania odpadów z tych produktów pozostawionych w publicznych systemach zbierania odpadów. Rozwiązanie to będzie stanowić finansowe wsparcie gminnych systemów zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych i tym samym może złagodzić obciążenia finansowe mieszkańców gminy, którzy obecnie w całości pokrywają koszty funkcjonowania tych systemów.

Podsumowanie – ogólna ocena projektu

- Celem projektowanej ustawy jest wypełnienie obowiązku transpozycji do polskiego prawa dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, która wprowadziła ograniczenia w stosowaniu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych.
- Przepisy te są elementem wdrażanej w Unii Europejskiej idei gospodarki o obiegu zamkniętym, zorientowanej na lepsze wykorzystanie surowców wtórnych i ograniczenie wytwarzania odpadów. Są one także przejawem intensywnych w UE działań na rzecz zapobiegania zanieczyszczenia odpadami plastikowymi środowiska naturalnego, szczególnie środowiska morskiego.
- W ustawie przewidziano zakaz wprowadzania do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (takich jak patyczki higieniczne, widelce, noże, łyżki, pałeczki, talerze, słomki, mieszadła do napojów). Przedsiębiorcy prowadzący jednostkę handlu detalicznego czy hurtowego lub jednostkę gastronomiczną będą zobowiązani zapewnić dostępność opakowań wielokrotnego użytku lub opakowań alternatywnych do produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych.
- Wprowadzono też wymogi dla przedsiębiorców wprowadzających do obrotu określone rodzaje produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Na przykład będą zobowiązani do ponoszenia corocznej opłaty na pokrycie kosztów uprzątkowania oraz przetwarzania odpadów powstałych z produktów tego samego rodzaju jak produkty, które wprowadzili do obrotu. Z kolei przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne będą zobowiązani do finansowania kosztów selektywnego zbierania, transportu i przetwarzania narzędzi połowowych stanowiących odpady.
- Dla gospodarstw domowych (konsumentów) ograniczenia w stosowaniu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oznaczają z jednej strony (raczej nieznacznie) wyższą cenę produktów lub opakowań z tworzyw sztucznych, z drugiej – konieczność zmiany dotychczasowych nawyków zakupowych, w tym np. częstszy wybór produktów i opakowań wielorazowego użytku.
- Mając na uwadze cele ustawy, zaproponowaną nowelizację należy uznać za uzasadnioną.

Bibliografia

Akty prawne

■ Prawo krajowe

Ustawa z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, t.j. Dz.U. 2022, poz. 2519, ze zm.

Ustawa z 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej, t.j. Dz.U. 2020, poz. 1706.

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, t.j. Dz.U. 2022, poz. 2556, ze zm.

Ustawa z 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej, t.j. Dz.U. 2020, poz. 1903, ze zm.

Ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, t.j. Dz.U. 2022, poz. 699, ze zm.

Ustawa z 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, t.j. Dz.U. 2023, poz. 160.

Ustawa z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, t.j. Dz.U. 2022, 2625.

Ustawa z 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw Dz.U. poz. 1549.

■ Prawo unijne

Rozporządzenie wykonawcze Komisji Europejskiej (UE) 2020/2151 z 18 grudnia 2020 r. ustanawiające zasady dotyczące zharmonizowanych specyfikacji w odniesieniu do oznakowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych wymienio-nych w części D załącznika do dyrektywy 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, Dz.Urz. UE L 428 z 18 grudnia 2020 r.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, Dz.Urz. UE L 155 z 12 czerwca 2019 r.

Inne

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3009/IX kad., <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/071C22CF697065C0C125894F0038E881/%24File/3009.pdf>.

Zapis przebiegu posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 9 lutego 2023 r., <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/biuletyn.xsp?sknrn=OSZ-151>.